

Kontrastywizm i kontekstualizm
versus:
sceptycyzm moralny

Kontekstualizm i kontrastywizm to stanowiska w kwestii warunków prawdziwości i możliwości uzasadnienia zdań, za pośrednictwem których przypisuje się jakiemuś podmiotowi wiedzę, lub przeczy temu by ów podmiot wiedzę posiadał. W świetle kontekstualizmu zdania typu „*S wie że p*” mają charakter okazjonalny, odnoszą się do różnych relacji w różnych kontekstach a ich wartość logiczna może się zmieniać w zależności od tego w jakiej sytuacji i w jakim kontekście praktycznym są wypowiedane. Kontrastywizm jest stanowiskiem opozycyjnym wobec kontekstualizmu ponieważ na jego gruncie przeczy się temu by wartość logiczna zdań o wiedzy miała zmienny charakter, jednak nie ulega wątpliwości, że te dwie koncepcje są do pewnego stopnia pokrewne. Kontekstualizm i kontrastywizm łączy przekonanie, że bez uwzględnienia kontekstu niemożliwe jest trafne przypisanie wiedzy danemu podmiotowi. W świetle kontrastywizmu podmiot *S* jest w stanie wiedzy tylko wtedy, gdy potwierdzi sąd *p* w odniesieniu do pewnej określonej klasy sądów przeciwnych *p* wykluczając kolejno każdy z nich jako nieprawdziwy. Dlatego relacja wiedzenia ma zdaniem kontrastywistów charakter ternarny a nie binarny i powinno się ją opisywać jako stosunek między trzema a nie dwoma argumentami stosując wzór: „*S, wie, że p w odróżnieniu do q*” (ang: *S knows that p as opposed to q*), gdzie *q* oznacza ową wyróżnioną klasę sądów przeciwnych *p*, zwaną „klasą kontrastu”. Zakres danej klasy kontrastu zależy od kontekstu – w sytuacjach potocznych jest wąski i nie obejmuje wszystkich istotnych alternatyw względem sądu *p*, natomiast w dyskursach specjalistycznych jest poszerzony do stopnia pozwalającego uznać klasę *q* za wyczerpującą.

Kontekstualizm i kontrastywizm mają zastosowanie przede wszystkim w epistemologii i filozofii języka, jednak w ciągu ostatniej dekady można było zaobserwować wiele prób zaaplikowania tych koncepcji na inne obszary dociekań filozoficznych - w tym także na grunt metaetyki. Istnieje opinia, że te dwa stanowiska mogą stać się kluczem do rozwiązania wielu problemów epistemologii moralnej- między innymi problemu sceptycyzmu moralnego i nieostrości terminów moralnych. W moim wystąpieniu postaram się odtworzyć i ocenić argumentację autorów broniących tego poglądu. Będę prowadzić wywód według następującego planu: zdefiniuję pojęcia wiedzy moralnej i sceptycyzmu moralnego; zrekonstruuję podstawowe założenia kontekstualizmu i kontrastywizmu i na tej podstawie postaram się rozstrzygnąć czy – a jeżeli tak, to jak dalece – koncepcje te neutralizują zastrzeżenia sceptyczne względem możliwości poznania moralnego.